

حکومت سنج: نظارت مردمی بر حکومت وحدت ملی

جمهوری اسلامی افغانستان

<http://govmeter.tolonews.com/fa>

پیش تر به بررسی «اداره عالی مبارزه با فساد اداری افغانستان» پرداختیم. در ادامه ی بررسی تجربیات کشورهای دنیا به معرفی «تارنمای حکومت سنج، از تعهد تا عمل»، به عنوان بستری برای مشارکت مردم و نخبگان کشور دوست و همسایه، افغانستان در «سنجش تعهدات حکومت وحدت ملی» خواهیم پرداخت. بستری که جای خالی امثال آن در کشور عزیزمان ایران به شدت احساس می شود.

۱ برنامه «تعهد و عمل» چیست؟

برنامه ی «تعهد و عمل» که هسته ی محتوایی تارنمای «حکومت سنج» را شکل می دهد خود را این گونه معرفی می کند:

برنامه ی «از تعهد تا عمل» منحصراً یک برنامه همکار در حسابدهی حکومت طراحی شده است تا فرهنگ عملگرایی شهروندی را میان شهروندان افغان و تمام مراجع ذیربط محلی و بین المللی ترویج نماید.

ما، شهروندان فعال، نهاد های جامعه مدنی، نمایندگان دولتی و تحلیل گران را تشویق و دعوت مینمائیم تا در پیگیری از تعهدات حکومت وحدت ملی در برنامه ی «از تعهد تا عمل» با ما یکجا کار نمایند.

همچنین «پیگیری حقیقت» به عنوان وبسایت خروجی این برنامه خود را با بیان زیر معرفی می کند:

پیگیری حقیقت؛ وب سایتی است که تلاش می‌کند تا از کارکرد رهبرانی که اخیراً انتخاب شده‌اند، نظارت کند و دستاوردهای آنان را مستند سازد.

۲ متولی این تارنما کیست؟

این تارنما محصول همکاری مشترک پایگاه خبری طلوع‌نیوز افغانستان و برخی نهادهای مدنی و غیرانتفاعی این کشور از جمله شبکه اکسین به عنوان بزرگترین شبکه در عرصه انتخابات افغانستان است که به ثبت و بررسی وعده‌های حکومت وحدت ملی در موضوعات مختلف می‌پردازد.

۳ «حکومت سنج چه ابزارها و امکاناتی دارد؟»

برای پاسخ به این سوال، مروری بر صفحه اول این تارنما خواهیم داشت. تمام بخش‌های این تارنما به سبک مناسب و با کاربر پسندی مطلوبی در صفحه اول آن جایابی شده است و با یک نگاه می‌توان به وضعیت کلی وعده‌های حکومت تسلط پیدا کرد:

۳-۱. نمای کلی وعده‌ها

اولین نمای سامانه برای کاربر خلاصه‌ای از وضعیت عهدهات مختلف است که در یک جدول و نمودار معادل آن به شیوایی به تصویر کشیده شده است. بر اساس آن‌چه در تصویر بالا قابل مشاهده است با گذشت ۵۷۳ روز از به قدرت رسیدن حکومت وحدت ملی در این کشور، از ۱۰۰ وعده (قطعنامه) ثبت شده در این وب‌سایت، ۷ وعده محقق شده و برای ۶۱ وعده فعالیت خاصی صورت نگرفته است.

برای اطلاع دقیق‌تر از معنی چهاردسته‌بندی ارائه شده که شامل حاصل شده، در حال پیشرفت، حاصل نشده و غیرفعال می‌شوند مروری بر شیوه‌نامه‌ی دسته‌بندی این تعهدات ضروری به نظر می‌رسد:

انجام شده: زمانیکه تعهد عملی گردید

در حال پیشرفت: زمانیکه حکومت وحدت ملی برای انجام این تعهد کار میکند ولی تا حال این تعهد برآورده نشده است

غیرفعال: زمانیکه هیچ سندی ثبت شده در رابطه به تعهد وجود نداشته باشد

انجام نشده: زمانیکه تعهد در زمان مشخص آن عملی نشده باشد یا از طرف حکومت وحدت ملی تحویل داده نشده باشد. این کتگوری در صورتیکه حکومت وحدت ملی تعهد خود را ترک نموده باشد، نیز تطبیق می‌گردد.

برای دسترسی به فهرست وعده‌های ثبت شده ذیل هریک از ۴ وضعیت می‌توانید بر روی آن کلیک نمایید. برای نمونه فهرست وعده‌های محقق شده (قطع‌نامه‌های حاصل شده) را در تصویر زیر می‌بینید:

حاصل شده	امضای موافقت نامه های منطقه یی
حاصل شده	نگهداری روابط با ناتو و ایالت متحده امریکا
حاصل شده	استفاده مؤثر از کمک ها و همکاری ها برای تسهیل سرمایه گذاری های بزرگ در کشور
حاصل شده	امضای موافقت نامه دوجانبه امنیتی با ایالات متحده امریکا
حاصل شده	تأسیس پُست ریاست اجرایی توسط فرمان ریاست جمهوری
حاصل شده	امضا و تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات
حاصل شده	گماشتن چهار زن در کابینه حکومت وحدت ملی

۲-۳. طبقه‌بندی موضوعی وعده‌ها

در ادامه، وعده‌ها در ۵ دسته‌ی حکومتداری و حاکمیت قانون، حقوق بشر، توسعه اقتصادی، صلح امنیت و سیاست خارجی دسته‌بندی شده‌اند. ذیل هر موضوع هم وضعیت وعده‌های آن موضوع به تفکیک وضعیت‌های چهارگانه که در بالا گذشت ذکر شده است:

در شرح سازوکار جمع‌آوری و دسته‌بندی وعده‌ها آمده است:

تیم طلوع نیوز در مورد بیانات قبل از انتخابات رئیس جمهور غنی و سایر منابع بشمول رسانه‌ها، تعهد نامه‌ها و اسناد دولتی تحقیق نمود تا تعهدات مهمی که در جریان کمپاین ریاست جمهوری صورت گرفته بود، شناسائی نماید.

برعلاوه طلوع نیوز طی یک نشستی با بیش از ۶۰ نهاد عضو شبکه اکسین بحث و تبادل نظر نموده تا تعهداتی را که برای بهبود زندگی شهروندان افغان داده شده است مورد پیگیری قرار داده و آن را اولویت بندی نماید. طی این نشست، حاضرین تعهدات مشخص و قابل پیمایش را شناسایی نمود تا آن را مورد پیگیری قرار داده و از وضاحت آن در زمان پیگیری پیشرفت‌ها اطمینان حاصل گردد.

به تعقیب مشوره با نهادهای جامعه مدنی، ۱۰۰ وعده مرتبط شناسایی و در پنج کتگوری مشخص مذکور تقسیم بندی شد.

برعلاوه طلوع نیوز با نمایندگان حکومت وحدت ملی مشوره نمود تا اشتراک دولت را برای آگاه‌سازی شهروندان از پیشرفت تعهدات قبل و بعد از انتخابات تشویق نماید.

همچنین در مورد پیگیری وعده‌ها آمده است:

هر تعهد در برنامهء "از تعهد تا عمل" دارای ۱-۳ شاخص میباشد تا پیشرفت تعهدات حکومت وحدت ملی مورد ارزیابی قرار گیرد. طلوع نیوز معیارات ذیلرا برای انتخاب شاخص‌ها در نظر گرفته است:

قابل اعتماد: داشتن مرتبط ترین شاخص که پیشرفت آن بصورت درست پیمایش شده بتواند

مشخص: شاخص واضح، قابل پیمایش و مشخص باشد. برعلاوه شاخص باید نزد مردم عام قابل فهم باشد.

مقصد: هر کسی که شاخص را مرور میکند، در رابطه به پیشرفت وعده‌ها به حین نتیجه برسد.

۳-۳. اخبار و ویدیوها

دو بخش آخر «از تعهد تا عمل» را اخبار و ویدیوهای مرتبط شکل می‌دهند.

خبرها

<p style="text-align: center; font-weight: bold;">صلح و امنیت</p> <p>۷۰ درصد از مردم گفت‌وگوهای صلح را ناکام می‌دانند</p> <p style="text-align: center; background-color: #4CAF50; color: white; padding: 2px;">در حال پیشرفت</p> <p style="text-align: center; font-size: small;">به روز شده ۰۳ حمل، ۱۳۹۵</p>	<p style="text-align: center; font-weight: bold;">حکومتمداری و حاکمیت قانون</p> <p>وعده‌خلافی‌ها، علت افزایش فاصله میان حکومت و مردم</p> <p style="text-align: center; background-color: #4CAF50; color: white; padding: 2px;">در حال پیشرفت</p> <p style="text-align: center; font-size: small;">به روز شده ۰۳ حمل، ۱۳۹۵</p>	<p style="text-align: center; font-weight: bold;">حکومتمداری و حاکمیت قانون</p> <p style="text-align: center; font-weight: bold;">دانش: در ارگان‌های عدلی و قضایی اصلاحات گسترده می‌آید</p> <p style="text-align: right; font-size: small;">به روز شده ۲۳ حمل، ۱۳۹۵</p> <p style="text-align: right; background-color: #4CAF50; color: white; padding: 2px;">در حال پیشرفت</p> <p style="text-align: right; font-size: x-small;">ادامه خبرها <</p>
<p style="text-align: center; font-weight: bold;">صلح و امنیت</p> <p>خوشبینی شورای عالی صلح از گفتگوهای صلح با حزب اسلامی</p> <p style="text-align: center; background-color: #4CAF50; color: white; padding: 2px;">در حال پیشرفت</p> <p style="text-align: center; font-size: small;">به روز شده ۰۳ حمل، ۱۳۹۵</p>	<p style="text-align: center; font-weight: bold;">صلح و امنیت</p> <p>اعضای حزب اسلامی با شورای عالی صلح دیدار کرد</p> <p style="text-align: center; background-color: #4CAF50; color: white; padding: 2px;">در حال پیشرفت</p> <p style="text-align: center; font-size: small;">به روز شده ۰۳ حمل، ۱۳۹۵</p>	

همانطور که در تصویر بالا می‌بینید، اخباری که در تارنما منتشر می‌شوند در همان موضوعات گانگانه‌ای که تعهدات بر اساس آنها طبقه‌بندی شده‌اند قرار می‌گیرند. این دسته بندی موجب کارآمدتر شدن مرور و جستجوی اخبار و وعده‌ها می‌شود.

در بخش ویدیوها به عنوان آخرین بخش صفحه اول این تارنما، مجموعه‌ای از ویدیوهای اخبار، مناظرها و گفتگوهای مرتبط با وعده‌های ثبت شده و به طور کلی تر حاکمیت باز و شفافیت که در پایگاه خبری طلوع‌نیوز منتشر شده‌اند قابل مشاهده است:

ویدیوها

 <p style="font-size: x-small;">محور: آوردن اصلاحات در ارگان‌های عدلی و قضایی کشور</p>	 <p style="font-size: x-small;">تودی خبری: بررسی گفتگوهای صلح</p>	 <p style="font-size: x-small;">تودی خبری: انتظار و توقع مردم نسبت به ادامه گفت‌وگوهای صلح با طالبان کاهش یافته است</p>	 <p style="font-size: x-small;">فراخبر: گفته‌های عبدالله در باره‌ی گفت‌وگوهای صلح</p>	 <p style="font-size: x-small;">ابراز خوشبینی وزارت خارجه به نتایج نشست روز گذشته</p>
---	--	--	---	--

ادامه ویدیوها <

برای مشاهده‌ی فهرست کامل ویدیوها، طلوع نیوز را در یوتیوب ببینید.

۴ مردم چگونه در «از تعهد تا عمل» مشارکت می‌کنند؟

دخیل بودن کاربردها یا استفاده کنندگان در این برنامه از سه طریق ذیل صورت می‌گیرد:

۴-۱. پیگیری از تعهدات

استفاده کننده میتواند تعهدات را پیگیری نموده و هرگونه اطلاعاتی را که در مورد پیشرفت های مرتبط به یک تعهد مشاهده می نماید، آنرا با ما شریک نماید. در این مورد اسناد کمکی (تصاویر ، اسناد رسمی دولتی، لنک یا ارتباطات رسانه ئی و غیره) نیز کمک کننده می باشد.

اگر کدام گزارش در مورد یک تعهد برای نشر شدن در وب سایت انتخاب گردد، طلوع نیوز با استفاده کننده در تماس شده تا در مورد آن معلومات داده و وضاحت لازم را فراهم نماید. در صورتی که این معلومات مورد تأیید قرار بگیرد، امتیاز آن به همین استفاده کننده فعال وب سایت " از تعهد تا عمل " داده می شود.

۴-۲. آرایه نظریات و گزارش های تحلیلی در مورد پیشرفت یک تعهد

طلوع نیوز تحلیل گران و کار شناسان را تشویق مینماید تا برای حصول اطمینان از پیشرفت بسوی تعهدات داده شده، نظریات و گزارش های تحلیلی خویش را با ما شریک سازند. این نظریات و تحلیل ها بعد از سپری نمودن پروسه تاییدی و مطابقت داشتن با پالیسی نشراتی تیم مدیریتی متن های آنلاین طلوع نیوز و در مقایسه با شاخص های هر تعهد بررسی و نشر میگردد.

اگر کدام گزارش در مورد یک تعهد برای نشر شدن در وب سایت انتخاب گردد، طلوع نیوز با استفاده کننده در تماس شده تا در مورد آن معلومات داده و وضاحت لازم را فراهم نماید. در صورتی که این معلومات مورد تأیید قرار بگیرد، امتیاز آن به همین استفاده کننده فعال وب سایت " از تعهد تا عمل " داده می شود.

۴-۳. شناسائی وعده های کلیدی بعد از انتخابات

برای حصول اطمینان از بروز بودن وب سایت "از تعهد تا عمل" و نشر موضوعات مرتبط، استفاده کنندگان میتوانند در شناسائی وعده های کلیدی بعد از انتخابات حکومت وحدت ملی، ما را کمک نمایند.

استفاده کنندگان می توانند وعده های را که فکر میکنند از جمله وعده های کلیدی برای بهبود وضعیت کشور و مردم بشمار می رود و باید در این وب سایت پیگیری گردد، را با ما شریک سازند.

اگر وعده های بعد از انتخابات برای نشر انتخاب گردید، طلوع نیوز با استفاده کننده در تماس شده تا جزئیات تعهد را تأیید نموده و معلومات مرتبط را وضاحت دهد. بخاطر همکاری استفاده کننده با وب سایت "از تعهد تا عمل" به شخص استفاده کننده امتیاز داده خواهد شد.

۵ جمع بندی

در این نوشتار به بررسی نمونه ای از تجربیات دنیا در کشور دوست و همسایه، افغانستان در ثبت و اعلام عمومی وعده های مسئولین پرداختیم که خروجی آن سامانه ای «از تعهد تا عمل» شده است. ثبت این وعده ها با مشارکت مردم آن کشور به وسیله ی سازوکارهای

«جمع‌سپارانه» و نهادهای مدنی بدون هیچ هزینه‌ای برای دولت و حکومت و در راستای شفافیت و حاکمیت باز انجام شده است که قدمی بلند به سمت حاکمیت باز، آگاهی بخشی به مردم و نظارت عمومی بر مسئولین محسوب می‌شود. با یک فرآیند و تارنمای ساده‌ای می‌توان بستری را فراهم کرد که ضمن ثبت وعده‌های مسئولین کشور در سطوح مختلف، ضمن فراهم آوردن امکانی برای ارزیابی دقیق‌تر فعالیت‌های هر شخص در پایان دوران مسئولیت، امکان بیان وعده‌های غیرعقلی را از مسئولین سلب کرد.

انشالله در نوشته‌های بعدی بیشتر به این موضوعات و منظومه‌ی «حاکمیت باز» خواهیم پرداخت.